

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. P., advokátom v B., proti žalovanému **P.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. L., advokátom v B., **o vydanie veci, eventuálne o zaplataenie 282.148,31 Eur**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 13 C 194/1993, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012 sp. zn. 3 Co 396/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2012 sp. zn. 3 Co 396/2012 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 7. septembra 2011 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal vydania piatich konkrétne uvedených motorových vozidiel, eventuálne zaplataenia 8,500.000,-Sk (282.148,31 Eur) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 13.373,46 Eur k rukám právneho zástupcu do troch dní, keď dospel k záveru, že žalobca oprávnenosť svojho nároku v konaní nepreukázal.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. septembra 2012 sp. zn. 3 Co 396/2012 odmietol odvolanie žalobcu ako oneskorene podané a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie ustanovením § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p., keď dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky pre uplatnenie právnej fikcie doručenia rozsudku súdu prvého stupňa žalobcovi podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v platnom znení, ktorá nastala 9. novembra 2011. Žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa osobne na súde až 19. júla 2012, teda po uplynutí pätnásťdňovej lehoty na podanie odvolania. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním z dôvodu, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú vyvodzoval z nesprávneho odmietnutia jeho odvolania pre oneskorenosť, hoci neboli splnené procesné predpoklady pre tento postup (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Namietal, že rozsudok súdu prvého stupňa mu nebol doteraz riadne doručený, pretože v čase doručovania sa nezdržoval v mieste doručovania z dôvodu, že od 15. septembra 2011 do 12. júna 2012 bol vo väzbe. Podmienky náhradného doručenia rozsudku tak neboli splnené.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že iniciátorom konania bol žalobca, pričom podanie dovolania vníma ako špekuláciu vzhľadom na jeho celkové správanie sa v konaní. Preto navrhol dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského

rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním žalobcu je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie preto v zmysle tohto zákonného ustanovenia nie je prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné (i dôvodné), len ak by konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi postupom odvolacieho súdu nebola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pričom dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je touto vadou postihnuté.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia

jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, pretože odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení platnom v čase doručovania, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, kedy bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.

Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v citovanom ustanovení ("... považuje sa deň kedy bol zásielka vrátená súdu za deň doručenia ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok: a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená,

b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, c/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), d/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, e/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, f/ adresát si zásielku počas jej uloženia nevyzdvihol.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielaťúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Doručenka vrátená súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20.7.1992 sp. zn. 1 Cdo 37/92). Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiava v mieste doručenia a má z tohto dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ nemôže byť iný len ten, že zákon vyžaduje a predpokladá, že adresát sa v dobe doručovania v mieste doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť. Zdržovanie sa v mieste doručenia v podstate teda znamená, že sa adresát každodenne vracia do svojho bytu, čo by bolo vylúčené, ak by bol v čase doručovania v nemocnici, na dovolenke, keby sa vracal do svojho bytu len na soboty a nedele, pretože sa inak zdržuje na inom mieste a pod. Obsah slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ je teda vecou konkrétneho prípadu.

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04, III. ÚS 379/08).

Žalobca v dôvodoch svojho dovolania uviedol, že v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa sa v mieste doručovania nezdržiaval, pretože od 15. septembra 2011 do 12. júna 2012 bol vo väzbe, o čom predložil potvrdenie o prepustení z väzby z 12. júna 2012, z ktorého táto skutočnosť vyplýva a hodnovernosť tohto potvrdenia nie je dôvod spochybňovať.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v odvolacom konaní nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že sa žalobca, ktorému bol doručovaný odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, zdržiaval v čase doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v mieste doručenia. Preto ak odvolací súd ako oneskorene podané odmietol odvolanie žalobcu, odňal mu svojim konaním a rozhodnutím právo, aby na základe jeho včas podaného odvolania bolo ním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmané odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

Žalobca teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta za bodkočiarkou a ods. 2 prvá veta O.s.p.), v ktorom odvolací súd včas podané odvolanie vecne prejedná.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová